

Економічні науки

УДК 330.34.014.2

Охріменко Ігор Віталійович

*доктор економічних наук,
професор кафедри підприємництва та торгівлі
Київський кооперативний інститут бізнесу і права*

Okhrimenko Igor

*Doctor of Economics Sciences,
Professor of the Department of Entrepreneurship and Trade
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law*

Сабдаш Артем Олександрович

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Київського кооперативного інституту бізнесу і права*

Sabadash Artem

*Student of the second (Master's) Level of the
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law*

**"ЗЕЛЕНА" ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ
ІНВЕСТИТОРІВ ТА ВПЛИВ НА РОЗВИТОК КРАЇНИ
"GREEN" ECONOMY OF UKRAINE: OPPORTUNITIES FOR
INVESTORS AND IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF THE
COUNTRY**

***Анотація.** Ця стаття розглядає перспективи та виклики розвитку "зеленої" економіки в Україні, акцентуючи на можливостях для інвесторів та позитивному впливі на екологічну стійкість, економічне зростання та соціальний прогрес. Аналізуючи роль урядової підтримки, інноваційних технологій та активності молоді, стаття висвітлює шляхи до сталого розвитку та екологічно відповідального майбутнього України.*

Ключові слова: зелена економіка, сталий розвиток, відновлювана енергетика, інвестиції, екологічна стійкість, молодь і екологія, урядова підтримка, енергоефективність, екологічні інновації, Україна.

Summary. This article explores the prospects and challenges of developing the "green" economy in Ukraine, focusing on opportunities for investors and the positive impact on environmental sustainability, economic growth, and social progress. Analyzing the role of government support, innovative technologies, and youth activism, the article highlights pathways to sustainable development and an environmentally responsible future for Ukraine.

Key words: green economy, sustainable development, renewable energy, investments, environmental sustainability, youth and ecology, government support, energy efficiency, ecological innovations, Ukraine.

Вступ. Концепція "зеленої" економіки, яка передбачає стійке використання ресурсів, інвестиції в екологічно чисті технології та створення "зелених" робочих місць, з кожним роком знаходить все більше прихильників серед урядів, бізнесу, та міжнародних організацій.

Україна, країна з великим потенціалом у сфері відновлюваної енергетики, енергоефективності та органічного сільського господарства, не залишається осторонь світових трендів. Попри існуючі виклики, такі як потреба в модернізації інфраструктури, поліпшенні законодавчої бази та залученні інвестицій, Україна демонструє значний прогрес у напрямку "зеленої" трансформації. Важливим кроком стало прийняття національних цілей у сфері відновлюваної енергетики та енергоефективності, які спрямовані на зменшення залежності від імпортованих енергоресурсів та зниження викидів вуглецю. "Зелена" економіка пропонує Україні не тільки шлях до екологічно стійкого розвитку, але й відкриває нові можливості для інвесторів, які шукають вигідні та водночас відповідальні інвестиційні

проекти. Від розвитку сектору відновлюваної енергетики до інновацій у сфері управління відходами, Україна пропонує широкий спектр можливостей для вкладень, які можуть сприяти не тільки економічному зростанню країни, але й покращенню якості життя її громадян.

Ця стаття має на меті дослідити потенціал "зеленої" економіки України, аналізуючи існуючі можливості для інвесторів та вплив цих інвестицій на розвиток країни. Буде висвітлено ключові сектори з високим потенціалом зростання, державну підтримку "зелених" ініціатив, а також виклики, з якими може зіткнутися Україна на шляху до сталого розвитку.

Основні принципи "зеленої" економіки. "Зелена" економіка являє собою модель економічного розвитку, що забезпечує зниження екологічних ризиків та екологічних дефіцитів, сприяє енергоефективності та оптимальному використанню ресурсів. Цей підхід передбачає створення економічної вартості таким чином, що одночасно забезпечується збереження біорізноманіття та екосистем, на яких базується життя на Землі. Основні аспекти "зеленої" економіки включають [1, с. 56-58]:

- Стійке використання ресурсів: оптимізація споживання природних ресурсів та мінімізація відходів.
- Інвестиції в екологічно чисті технології: спрямування капіталу на розвиток та імплементацію інноваційних технологій, які зменшують екологічний вплив.
- Енергоефективність: підвищення продуктивності використання енергії у всіх секторах економіки.
- Розвиток відновлюваних джерел енергії: заміщення традиційних енергоресурсів, таких як вугілля та нафта, на відновлювані джерела (сонце, вітер, біомаса).

Цілі "зеленої" економіки охоплюють [2, с. 9-11]:

1. Зниження викидів парникових газів: боротьба з глобальним потеплінням шляхом зменшення кількості викидів CO₂ та інших парникових газів.

2. Забезпечення екологічної стійкості: збереження природних екосистем і біорізноманіття.

3. Створення "зелених" робочих місць: розвиток економіки через створення нових робочих місць у секторах, пов'язаних з екологічною стійкістю та відновлюваною енергетикою.

4. Соціальна інклюзивність: забезпечення доступу до екологічно чистих ресурсів та технологій для всіх верств населення.

Приваблення капіталу та сприяння екорозвитку в Україні. Перед виробничим сектором України відкриваються значні перспективи для зростання, особливо в рамках екологічно орієнтованої економіки. Для того, щоб сектор динамічно розвивався і залучав необхідне фінансування, важливо, аби урядова політика була націлена на його підтримку. Застосування податкових пільг і фінансових стимулів може виступити вирішальним чинником для прискорення розвитку та притягнення інвестицій. Фінансування екологічних ініціатив матиме позитивний вплив на економічне середовище країни [4, с. 51]:

- Поштовх для інновацій та екорозвитку: надані урядом пільги стануть стимулом для підприємств до інтенсифікації розвитку та впровадження новітніх екологічних технологій, знижуючи тим самим негативний вплив на довкілля. Це може сприяти з'явленню нових галузей економіки та посиленню технологічного прогресу;

- Зростання кількості робочих місць: активізація екоорієнтованих підприємств призведе до створення нових вакансій, оскільки збільшиться потреба в кваліфікованих працівниках у цьому секторі. Це позитивно відобразиться на показниках зайнятості населення та сприятиме підвищенню соціального благополуччя;

- Вигоди для навколишнього середовища: активний розвиток екологічних ініціатив сприятиме покращенню стану довкілля. Зменшення викидів та ефективніше використання природних ресурсів є ключовими факторами у збереженні природи;
- Зростання конкурентоздатності: уміння країни залучати інвестиції та впроваджувати сталі практики виробництва дозволяє їй посісти міцні позиції на міжнародному ринку, враховуючи зростаючий інтерес споживачів до екологічно чистих товарів;
- Підсилення внутрішнього виробництва: заохочення до розвитку екологічно чистих виробництв може збільшити обсяги внутрішнього виробництва та знизити залежність від імпортованих товарів, що сприятиме економічній незалежності та стійкості.

Проте, важливо забезпечити, щоб надання урядових пільг було збалансованим і не призводило до фінансових дисбалансів чи спотворень на ринку конкуренції. Критично важливим є також забезпечення прозорості використання наданих пільг та оцінка ефективності екологічних проєктів.

Підтримка та розвиток екологічної ініціативи в Україні. Для України критично важливим є просування концепції екологічного розвитку, де уряд має відігравати ключову роль як спонсор та партнер у підтримці екологічних проєктів і підприємств, що спрямовані на екоsvідомість та зниження негативного впливу на природне середовище.

Як вдалий приклад, існує проєкт FEEDNOVA, демонструючи, що відсутність державної фінансової підтримки у вигляді дотацій та податкових пільг може подовжити процес від залучення інвестицій до запуску виробництва до трьох років[3, с. 256]. Адекватна підтримка з боку держави могла б значно прискорити цей процес. Українська економіка має всі шанси для перетворення та отримання нових поштовхів для розвитку за умови зосередження на принципах сталості та ефективного використання

ресурсів. Наразі, багато агропромислових компаній в Україні стикаються з проблемою відсутності альтернативи для викидання великої кількості відходів та побічних продуктів тваринництва, що не придатні для споживання, викликаючи серйозні екологічні забруднення. FEEDNOVA пропонує рішення, перетворюючи побічні продукти тваринництва на високопротеїнові кормові добавки та якісні жири. Такий підхід не тільки знижує екологічне навантаження, але й перетворює потенційні забруднювачі на корисні продукти. Продукція FEEDNOVA знаходить своє застосування у виробництві біодизеля, а також у хімічній, текстильній, парфумерній промисловостях і як компонент кормів для тварин. Компанія впроваджує передові європейські методи переробки та управління відходами, зокрема, використовуючи інноваційні системи очищення стічних вод, які включають п'ятиступінчатє очищення, та новий біофільтр, що підвищує екологічні стандарти заводу в Буську. Вдосконалене обладнання дозволяє очищати виробниче повітря до 95–98%, значно покращуючи якість атмосферного повітря. Реалізуючи модель економіки замкненого циклу, FEEDNOVA спрямовує зусилля на покращення екологічного стану Львівської області та сусідніх територій, при цьому експортуючи свою продукцію в понад 20 країн світу, підкреслюючи її міжнародне визнання та вклад в глобальну екологічну стійкість.

Роль молодого та активного покоління. Молоде покоління, зокрема й активний прошарок міленіалів, активно сприяє переорієнтації суспільства на екологічні цінності, виявляючи високий рівень свідомості щодо впливу промисловості на клімат і загальний добробут. Згідно з дослідженням Green Generation, понад три чверті представників цього покоління підтримують ідею сталого розвитку, виступаючи за впровадження екологічних стандартів та інновацій, спрямованих на мінімізацію шкідливих викидів і розробку чистих технологій. Це свідчить про те, що молодь може відіграти ключову роль у формуванні екологічної

політики. В Україні енергія та ініціативність молоді мають потенціал стимулювати розвиток зелених проєктів та виробництво продукції, що не шкодить довкіллю. Міжнародний досвід демонструє безліч випадків успішної співпраці між молодіжними колективами та бізнес-структурами, що об'єднуються навколо ідеї зеленого розвитку, що підкреслює значний потенціал такої взаємодії. Підприємства, що ведуть діяльність в дусі зеленої економіки, служать яскравим прикладом того, як комерційні організації можуть не тільки заробляти гроші, але й вносити свій вклад у охорону навколишнього середовища. Одночасно, глобальний рух за рециклінг і сталість відкриває перед Україною перспективи для залучення інвестицій та підвищення привабливості національної економіки на міжнародній арені.

Висновок. У світлі дослідження та аналізу потенціалу "зеленої" економіки в Україні, можна зробити висновок, що перехід країни до сталого розвитку відкриває широкі горизонти для економічного зростання, екологічної стійкості та соціального прогресу. Визначальною є роль інвестицій у відновлювану енергетику, енергоефективність, вторинну переробку та інші "зелені" ініціативи, які забезпечують зменшення викидів парникових газів, підвищення якості життя населення та створення нових робочих місць. Активна участь молоді у підтримці та розвитку "зеленої" економіки підкреслює зміну соціальних цінностей і прагнення до сталого майбутнього. Це покоління, що вирізняється високою екологічною свідомістю та активізмом, може стати ключовим фактором у впровадженні екологічних стандартів і стимулюванні зеленого інноваційного розвитку.

Урядова підтримка, у вигляді дотацій, податкових пільг та розвитку відповідної нормативної бази, є критично важливою для залучення інвестицій та стимулювання "зелених" ініціатив. Ефективна взаємодія між державою, бізнесом та громадянським суспільством може стати гарантією успішного переходу України до "зеленої" економіки. Враховуючи

глобальні тенденції та внутрішній потенціал, Україна має всі шанси стати лідером у сфері "зеленої" економіки у регіоні. Це не тільки сприятиме екологічному та економічному розвитку країни, але й покращить якість життя її населення, забезпечуючи стійке та процвітаюче майбутнє для наступних поколінь.

Література

1. Боровик Ю. Т., Єлагін Ю. В., Полякова О. М. «Зелена економіка»: сутність, принципи, перспективи для України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. doi: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i69.200551>.
2. Потапенко В. Г. "Зелена" економіка в системі стратегічних пріоритетів безпечного розвитку України. *Економічний часопис - 21*. 2012. № 3/4. С. 9–11.
3. Хахула Б. В. «Зелена економіка» – основа інноваційного розвитку аграрного сектору України. *Продовольчі ресурси*. 2023. Т. 11, № 20. С. 256–264. doi: <https://doi.org/10.31073/foodresources2023-20-25>.
4. Шатковський О. В. "Зелена" економіка в контексті сталого розвитку України. *Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю наукової діяльності ф-ту економіки та менеджменту СумДУ* (Суми, 3-5 квітня 2012 р.). Відп. за вип. О.В. Прокопенко. Суми: СумДУ, 2012. Т.3. С. 157-159. 2012. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/25826> (дата звернення: 26.02.2024).